

בבית המשפט העליון

רע"א 11135/05

בפני : כבוד השופט א' רובינשטיין

המבקשים : עזבון המנוח גלעד זר ז"ל ו-12 אחרים

נ ג ד

- המשיבים :
1. אלעלול מחמוד
 2. מדני מחמוד
 3. דחלאן מחמוד
 4. ראשד אבו שבאכ
 5. יאסר ערפאת
 6. הרשות הפלסטינית
 7. קולונל ג'יהד מסימי
 8. קאעד אבו מוסטפא
 9. אלמוני המכונה "בזבז"

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב מיום 7.11.05 (השופט דותן) בתיק ע"א 1675/05.

בשם המבקשים : עו"ד רפאל גלס

בשם המשיבים : עו"ד יוסף ארנון

החלטה

א. בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב מיום 7.11.05 (השופט דותן) בתיק ע"א 1675/05, בו בוטלה החלטת הרשם (בש"א 18107/04, הרשם השופט ברוך) שלא לבטל פסק דין שניתן נגד המשיבים בהעדר הגנה (בש"א 11072/04, הרשם השופט ד"ר עדי אזור ע"ה).

ב. המבקשים, עזבונו ומשפחתו של גלעד זר ע"ה שנרצח בפיגוע ירי ביום 23.3.01, הגישו תביעה נגד המשיבים בטענת אחריות לרצח. מסירת כתב התביעה למשיבים נעשתה באמצעות הממונה על העזרה המשפטית במשרד המשפטים כשהוא מתורגם לערבית (ראו צו שעת חירום (יהודה והשומרון וחבל עזה - שיפוט בעבירות ועזרה משפטית) (שטחי המועצה הפלסטינית -

עזרה משפטית בענינים אזרחיים) תשנ"ט – 1999). המשיבים לא הגישו כתב הגנה. ביום 15.6.03 הגישו המבקשים בקשה למתן פסק דין על יסוד כתב התביעה. לבקשת הרשם המנוח תוקנה הבקשה, צורפו לה מסמכים שונים להוכחת הנזק, והיא הוגשה מחדש ביום 10.12.03. ביום 16.4.04 הגישו המשיבים בקשה להארכת מועד להגשת כתב הגנה, בטענה שכתב התביעה לא הומצא להם כדין. מיד לאחר מכן, ולפני שניתנה החלטה בבקשה, הוגש גם כתב הגנה. ביום 6.7.04 דחה השופט אזר ע"ה את הבקשה להארכת מועד, בקבעו כי הבקשה למתן פסק דין הוגשה לפני הבקשה להארכת מועד. כן נדחו טיעוניהם המשפטיים של המשיבים, ונקבע כי מכיון שהבקשה לא לוותה בתצהיר אין להתייחס גם לטענות העובדתיות. בעקבות דחיית הבקשה קיבל השופט אזר ע"ה את התביעה, וחייב את המשיבים לפצות כל אחד מהמבקשים בסך 10,000,000 ש"ח שעיקרם פיצויים עונשיים, ולשלם שכר טרחת עורכי דין בסך 2 מליון ש"ח (סך הכל 122 מליון ש"ח). המשיבים הגישו בקשה לביטול פסק הדין, תוך שהם מעלים שוב את סוגיית ההמצאה, ומתייחסים גם לסוגיית הסמכות הבינלאומית. ביום 21.3.05 דחה רשם בית המשפט המחוזי השופט ברוך את הבקשה. נקבע שהבקשה הוגשה ללא תצהיר של המבקשים, וגם התצהיר שהוגש על ידי אוסאמה סעדי, יועץ משפטי לרשות הפלסטינית, לא כלל טענות הגנה כי אם "סיסמאות קצרות ובלתי מפורטות", שלא התמודדו עם טענות התובעים ולא העלו כל הגנה אפשרית. כן ציין הרשם כי הדרך הראויה להשגה על פסק דינו של השופט אזר ע"ה היא על ידי הגשת ערעור, ולא באמצעות בקשה לביטול פסק דין.

ג. המשיבים ערערו על החלטת הרשם. ביום 7.11.05 קיבלה השופטת דותן את הערעור. נקבע כי המשיבים העלו מספר טענות הגנה הראויות להתברר ובכלל זאת סוגיית הפיצויים העונשיים שטרם נדונה לגופה בפסיקה הישראלית, ולא נקבעו אמות מידה מנחות לפסיקתם. אציין גם כי במסגרת ההליכים השונים, ובכלל זאת הליכים בבית משפט זה, הסכימו המשיבים להטלת עיקול בגובה מלוא סכום התביעה כתנאי לעיכוב ביצועו של פסק הדין, והם אף העבירו לפי הסדר מוסכם שני מליון ש"ח למבקשים.

ד. בבקשה שלפנינו מבקשים עותרים המבקשים להותיר את פסק דינו של השופט אזר ע"ה על כנו. נטען כי לא נפל כל פגם בגישתו, משום שהמשיבים לא הציגו ולוא נימוק אחד המצדיק את הארכת המועד להגשת כתב הגנה. נטען גם כי לא הועלו טענות הגנה לגופו של עניין, ורק בערעור שהוגש לבית המשפט המחוזי עלתה לראשונה סוגיית החדשנות שבפסיקת פיצויים עונשיים. ולבסוף, המשיבים חזרו על קביעתו של רשם בית המשפט המחוזי, לפיה הדרך הראויה להשיג על פסק דינו של השופט אזר ע"ה היא בדרך של ערעור. בתגובתם לבקשה טענו המשיבים כי השופטת דותן קבעה מפורשות שקיימות מספר טענות הגנה הראויות להתברר, ומסיבה זו יש מקום לאפשר את בירור התביעה לגופה, זאת מעבר לטיעונים פרוצדוראליים, לפיהם אין מקום למתן רשות ערעור במקרה זה.

ה. (1) לאחר העיון בבקשה, בתגובה ובנספחים אין בידי להיעתר לבקשה. הלכה היא כי רשות ערעור בגלגול שלישי ניתנת רק במקרים בהם מתעוררת שאלה משפטית חשובה החורגת מן האינטרס של הצדדים בבירור הסכסוך, ולא כך הוא המקרה כאן (ראו בר"ע 103/82 חניון חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיפה) בע"מ, פ"ד לו(3) 123, 128 – מ"מ הנשיא – כתארו אז - שמגר). הבקשה שבפנינו אינה עוסקת בתובענה לגופה כי אם בשאלה הפרוצדוראלית של ביטול פסק הדין שניתן בהעדר הגנה. בעניינים דיוניים כגון אלה ממעט בית משפט זה להתערב: "החלטות ביניים בעניינים דיוניים מסורות דרך כלל לשיקול דעתו של השופט בערכאה הדיונית (רע"א 8057/03 בנק לאומי נ' ע.ד.נ. גולן (לא פורסם)), ואינן מסוג העניינים אשר בית משפט זה נזקק להם במסגרת דיון בגלגול שלישי" (רע"א 3133/04 רחמים שמואל נ' הדסה נעורים (לא פורסם) – השופטת פרוקצ'יה; ראו גם רע"א 2340/96 יעיש יהושע נ' "ציון" - חברה לביטוח בע"מ (לא פורסם) – הנשיא ברק; רע"א 7581/97 מ.מ. הנדסה בע"מ נ' מיוסט אליעזר (לא פורסם) – הנשיא ברק).

(2) לגופם של דברים, ניתן להבין את גישתם של הרשמים אזר ע"ה ויבל"א ברוך באשר ליחסם של המשיבים לתביעה ולבית המשפט. תצהירו של עו"ד סעדי הוכן שעה שמי שהכינו ספק רב אם ידע מי יצהיר, ולכן הוסף בכתב יד שמו של עו"ד סעדי – עו"ד ישראלי – כיועץ משפטי לרשות הפלסטינאית (וחתימתו מופיעה כ"המצהיר", כפי שהוכן התצהיר ללא שם). האמור בתצהיר דל בלשון המעטה. יתר על כן, בית המשפט המחוזי ציין כי "שאלת הפיצויים העונשיים טרם נדונה לגופה בפסיקה הישראלית", אך ראוי להפנות לדיון נרחב בנושא זה בע"א 140/00 עזבון המנוח מיכאל אטינגר ז"ל נ' החברה לשיקום ופיתוח הרוב היהודי, פ"ד נח(4) 486, 562-567 על המקורות הרבים הנזכרים שם, וכן ראו ע"א 9656/03 עזבון המנוחה ברטה מרציאנו נ' ד"ר זינגר (טרם פורסם). ואולם, דומה שההקשר הסבוך של הנסיבות מצדיק לאפשר למשפט להתברר לגופו, מתוך הנחה שהמשיבים ינהגו בהמשך בתיק באורח שונה משנהגו בעבר. אכן, ביסוד התביעה עומד מקרה טרגי, רציחתו מן המארב של גלעד זר ע"ה, קצין הביטחון של המועצה האזורית שומרון, אב לשמונה, באירוע טרור; אך דומה כי אכן ישנן בתיק שאלות הראויות להתברר, ומשהורה בית המשפט המחוזי על שמיעת התביעה לגופה, לא מצאתי מקום להתערב בהחלטתו.

ו. נוכח האמור לא אוכל להיעתר לבקשה. בנסיבות איני עושה צו להוצאות. ואולם, התנהגות המשיבים בזיקה לתיק בעבר במחדלים שעליהם הצביע גם בית המשפט המחוזי, מצדיקה ליתן למבקשים אפשרות לפנות לבית המשפט לעניין עיקולים במהלך הטיפול בתיק, וזאת בטרם הוסרו העיקולים דהאידינא. העיקולים שהוטלו יעמדו איפוא על כנם שלושים יום

ממתן החלטה זו, על מנת שהמבקשים יוכלו, אם יחפצו בכך, להגיש בקשה בהקשר זה לבית המשפט המחוזי.

ניתנה היום ד' טבת תשס"ו (4.1.06).

ש ו פ ט